

Матвійчук А. В. Анализ результатов входящего контроля знаний студентов по физике как основа индикации вопроса о реализации принципа преемственности в обучении.

В статье проанализированы результаты анкетирования и входного контроля знаний студентов с целью определения факторов, влияющих на реализацию принципа преемственности в учебно-воспитательном процессе высшей технической школы.

Ключевые слова: преемственность обучения по физике, входной контроль знаний.

Matviichuk O. V. Analysis of results of incoming control of knowledges of students on physics as basis of indication of question about realization of principle of succession in teaching.

In the article considers the analysis of results of questioning and entrance control of knowledge of students for the purpose of definition of factors influencing realization of a principle of continuity in teaching and educational process of the higher technical school.

Keywords: succession teaching of physics, entrance control of knowledge.

Медвідь О. Б.

**Прикарпатський національний університет
імені В. Стефаніка**

РОЛЬ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗБЕРЕЖЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНЦІВ У США

У статті окреслено роль сім'ї, культурно-освітніх організацій у збереженні мови, культури, звичаїв українців в умовах чужинного середовища США.

Ключові слова: еміграція, національна культура, культурно-освітні організації, українська діаспора США.

На початку ХХІ століття еміграція залишається однією із актуальних національних проблем США, адже досвід української діаспори в США щодо виховання в умовах чужинного середовища особистості, що не поступається морально-інтелектуальним розвитком відносно носіїв домінуючої культури, розкриває світовій громадськості великі можливості полікультурного виховання з ціннісними загальнолюдськими орієнтаціями.

Українська діаспора з покоління в покоління плекала українську культуру, мову, прагнула зберегти материнські витоки, виховуючи в дітях любов і повагу до своєї етнічної Батьківщини, її історії. Феномен українства вирізняється у світі своїми особливостями: чільне місце в діяльності української діаспори посідає збереження і вивчення національних духовних цінностей, які акумулювали досвід попередніх поколінь і збереглися у мові, традиціях, звичаях [3].

Поняття “діаспора” (грец. διασπορά “розпорошення”, “розсіяння”) виникло у євреїв. Розпорошившись у світі, вони опинились поза своєю первісною батьківщиною. Отож здавна їх так іменували [5].

За визначенням В. Трощинського, А. Шевченка, “...повноцінна справжня діаспора – це окреме, своєрідне суспільство, яке тільки починається з еміграції. Але воно не замкнуте в собі, не відірване від оточення” [4, с. 26].

Відносини між діаспорою та країною походження надзвичайно складні та нерівномірні – вони віддзеркалюють усю гаму економічних, політичних, культурних еволюцій, які зініціювали відносно новий термін “українська діаспора”.

До розуміння його змісту віднесено усіх українців поза політичними кордонами України, які перебувають у духовному зв'язку з Україною [5].

За визначенням Т. Кіса, “...особливість української діаспорної спільноти – це її двоїстий психологічний і суспільно-політичний, а навіть і культурний характер. Лояльність до країн поселення, впливи нового соціологічного оточення, нові рухові надбання, соціально-економічна інтеграція і тому подібне створили окремий соціологічно-

психологічний тип українця; в окремих випадках навіть гібридний” [1, с. 61].

Сьогодні у США за даними соціально-демографічних досліджень українці становлять близько 0,5% від населення загалом. За чисельністю вони посідають друге місце з-поміж слов'янського населення (після поляків). Майже 90% американських українців живе в містах – 20,6% з них працює в промисловості, організації фінансів і в торгівлі, 13% – в армії, 12% – у школах, 11,5% – у закладах охорони здоров'я. Найбільшу кількість українців зосереджено в північно-східних промислових штатах – Пенсільванії, Нью-Йорку та Нью-Джерсі. Скажімо, першу українську церкву було збудовано у штаті Пенсільванія (1884) [6]. Значну частину становлять емігранти із Західної України. За даними демографічних досліджень українською мовою у США розмовляють близько 25% американських українців. Поміж американськими українцями спостерігається високий відсоток людей з вищою освітою, адже українську мову викладають у 28 коледжах і університетах США.

Для доведення вищезазначеного, наголосимо, що на початку ХХ ст. (1909) у США нараховували приблизно 470 тис., у 1914 р. – 500 тис., а за останніми статистичними даними – 1,2 млн. українців і осіб українського походження [6].

Таким чином, можемо стверджувати, що діаспора українців у США є однією з найдавніших та найчисленніших на Заході.

Для збереження національної культури і формування у дітей національної свідомості особливо прислужилася сім'я. Відповідно до народних традицій, певних історичних обставин, зумовлену іноетнічним оточенням, зверхнім, а, подекуди і ворожим ставленням корінного населення, наявністю мовних бар'єрів, практично в усіх країнах розселення сиріт українців переважали моноетнічні (однаціональні) шлюби. До Першої світової війни (1914) шлюби українців та українок з представниками інших націй були поодиноким явищем. У 30-х роках ХХ ст. частка однаціональних шлюбів українських переселенців США і Канади становила вже понад 90%. Високим залишається цей показник і досі.

Аналогічна ситуація була сприятливим фактором для збереження етнічної свідомості українців. Причому берегинєю національних традицій і на американському континенті залишалася українська жінка. Саме вона домагалася того, щоб у сім'ї побувала українська мова, якою передавали дітям знання народної кулінарії та народного мистецтва, навчали українських пісень, танців. Матері й дружини свято зберігали народні традиції, звичаї, обряди. Про цю обставину зазначають майже всі, хто писав спогади з іммігрантського життя на нових землях.

Ось як описує вплив жінки на збереження народних традицій учасник освоєння канадських прерій А. Кримський: “Ніхто не в силі дати повний опис тих хвиль розпуки та терпіння..., яке перенесло наше жіноцтво. Скільки пониження, скільки всяких неприємностей подорожі та матеріальних нестач, насмішки, безліч інших неприємних наруг треба було пережити. Серед таких невідрадних та тяжких відносин наше жіноцтво перевозить на американський континент переданий їх матерями найбільший скарб: українську мову, пісню, звичаї, а з тим і український артизм всякого роду у вигляді вишивок та ручних виробів” [2].

Дослідники вирізняють низку характерних особливостей сімейного побуту українців в еміграції. Це: величезна працьовитість усіх членів сім'ї, слухняність, шанобливе ставлення до старших і жінок, демократизм у стосунках між членами сім'ї, зростання незалежності жінки-дружини, збереження міцних зв'язків з родиною. Розлучення в українських сім'ях було і залишається порівняно рідкісним явищем. Однак спостерігалися непоодинокі випадки залишення одруженими чоловіками сімей на Батьківщині та створення ними нових в еміграції. Тема залишеної жінки і дітей, а також розбитого кохання через від'їзд милого за океан – одна з найпоширеніших у фольклорі українських емігрантів.

Переселенці з України на нових землях активно долучалися до громадсько-політичного життя, створювали власні громадські та культурно-освітні організації, відкривали газети, видавництва, брали участь у діяльності місцевих партій, жіночих, молодіжних організацій. Одним з перших українських громадянських осередків в еміграції було братство св. Миколая, засноване 1885 р. у містечку Шепандоа (США) священником

І. Волянським. Воно здійснювало просвітницько-місіонерську роботу, надавало допомогу емігрантам з України. У 1894 р. переселенці з Галичини та Пряшівщини організували Руський народний союз, який з 1914 р. перейменовано в Український народний союз (УНС). Сьогодні це наймасовіша організація українців на Заході, яка об'єднує понад 80 тис. осіб. УНС – громадська організація взаємодопомоги. Вона має мережу кредитних установ, фонд соціального страхування, власні клуби, будинки відпочинку, літні табори відпочинку тощо. УНС займається також справами освіти, культурного життя українців США і Канади [2].

У Джерсі-Сіті (штат Нью-Джерсі) 1897 р. була створена перша у США громадська організація жінок-українок “Сестринський союз св. Ольги”. Союз займався благодійницькою та культурно-освітньою діяльністю. На взірць його у США виникло чимало організацій жінок-українок. Серед них особливо масовим став Союз українок Америки, заснований у 1925 р. Нині він має 100 відділень, йому належить Український музей у Нью-Йорку, де зібрані значні колекції творів.

До громадських організацій взаємодопомоги українців США належать також Союз українців-католиків “Провидіння”, створений 1912 р., Український робітничий союз (1910) та ін. Крім страхової, кредитної діяльності, ці організації займаються культурно-освітньою роботою, організацією дозвілля, відпочинку, фінансуванням наукових досліджень з історії, культури України, надають стипендії українським студентам.

У США діє низка організацій української діаспори політичного спрямування. Серед них дуже активні Український конгресовий комітет Америки (УККА), Організація українських націоналістів за кордоном, Організація оборони чотирьох свобод України, Організація державного відродження України, Український національно-державний союз у США та ін.

Вихідці з різних етнографічних регіонів України створили товариства краян. Зокрема, Лемківський комітет, Лемко-союз, Світову федерацію лемків, Українське світове об'єднання гуцулів, товариства “Бойківщина”, “Волинь”, “Подолани”, “Тернопільщина”, “Українська буковинська громада Нью-Йорка” тощо. Їх діяльність спрямована на збереження національних місцевих традицій, звичаїв, діалектів, пам'яток культури. Земляцькі організації займаються також видавничою діяльністю, створюють музеї, проводять з'їзди, збори членів товариств, спонсорують наукові дослідження. Наприклад, гуцульські товариства США і Канади видали тритомну “Історію Гуцульщини”, лемківські товариства – шість томів “Аналіз Лемківщини”. Більшість організацій українських краян мають періодичні видання [2].

Отже, відзначимо, що культурно-освітні організації відіграли важливу роль у збереженні національної культури українців у США, адже в умовах чужинного середовища можна зберегти мову, культуру, звичаї народу тільки завдяки активному їх пропагуванню, наявності рідномовної преси, пам'яток культури тощо.

Використана література:

1. Кіс Т. Проблеми збереження української національної субстанції: Доповідь на пленумі ЦУ СУМ, Нью-Йорк, листопад 1967 / Кіс Т. І. // Авангард. – Брюссель, 1969. – № 1. – С. 61-64.
2. Макарчик С. Етнографія України : навчальний посібник / Макарчик С. А. – Львів : Світ, 2004. – 225 с.
3. Мусієнко Н. Українське шкільництво в зарубіжжі – невід'ємна складова національної історії педагогіки України (на прикладі українських шкіл у США) / Мусієнко Н. Б. // Історія педагогіки у структурі професійної підготовки вчителя : збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. Серія Соціально-педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2004. – С. 151-158.
4. Троцинський В. Українці в світі / Троцинський В. П., Шевченко А. А. – К., 1999. – 212 с.
5. Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Українська_діаспора.
6. Режим доступу : <http://www.ukrainian-diaspora.com.ua>.

Медвидь О. Б. Роль культурно-образовательных организаций в сохранении национальной культуры украинцев США.

Стаття описує роль семьи, культурно-образовательных организаций в сохранении языка, культуры украинцев в условиях иностранной среды США.

Ключевые слова: *эмиграция, национальная культура, культурно-образовательные организации, украинская диаспора США.*

Medvid O. B. The role of cultural-educational organizations in saving of national culture of Ukrainians in the USA.

The article deals with the role of family and cultural-educational organizations for saving language, culture, customs of Ukrainians in the USA.

Keywords: *immigration, national-culture, cultural-educational organizations, Ukrainian Diaspora in the USA.*

Мельникова О. О.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ДІАХРОНІЧНИЙ АСПЕКТ МОНІТОРИНГУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглядається освітній моніторинг в діахронічному зрізі. Аналізується процес виникнення та становлення моніторингу освітньої діяльності з часів створення перших навчальних закладів.

Ключові слова: *освітній моніторинг, педагогічний контроль, професійна педагогічна рефлексія.*

Сучасний етап соціально-економічного розвитку суспільства висуває підвищені вимоги до фахівців будь-якого рівня. У цих умовах особливого значення набуває пошук ефективних способів удосконалення якості підготовки у вищій школі. Однією з найважливіших передумов, що впливають на якісну підготовку майбутнього фахівця, є організація і управління повноцінною навчально-пізнавальною діяльністю студентів, націленою на якісне засвоєння системи знань, умінь і навичок, оволодіння досвідом творчої діяльності. У сукупності засобів, що забезпечують функціонування системи управління якістю підготовки фахівців з вищою освітою, важлива роль належить науково обґрунтованому, ретельно спланованому і раціонально організованому педагогічному контролю за процесом та результатами навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Давні філософи надавали чимало уваги визначенню критеріїв оцінювання діяльності педагогів. Так, у книзі Платона “Протагор” знаходимо дуже цікаве висловлювання: “...далеко більший ризик був при купівлі знань, аніж при купівлі харчів. Бо коли купиш харч і напої у рознощика або крамаря, то можеш їх узяти в інші посудини, перш ніж прийняти їх у своє тіло як їжу чи питво, можеш їх зберігати у себе вдома, порадитися зі знавцем, що слід їсти або пити, а що ні, так що при такій купівлі ризик невеликий. Інша річ знання. Його не можна взяти в якусь посудину, а, заплативши за навчання, треба прийняти у власну душу, навчившись чого-небудь, піти геть зі шкодою для себе або з користю” [13, с. 112].

Як правильно вказував А. Макаренко: “учні вибачать своїм учителям і сухість і навіть прискіпливість, але не пробачать поганого знання справи. Вище всього цінують вони у педагога майстерність, глибоке знання предмета, ясну думку” [11, с. 233-234].

Навчання не може бути повноцінним без регулярної та об’єктивної інформації про те, як засвоюється учнями матеріал, як вони застосовують отримані знання для вирішення практичних завдань. А найефективнішим способом отримання та аналізу подібної інформації представляється на сьогодні система моніторингу.

Поняття “моніторинг” відносно недавно з’явилося в лексиконі соціально-гуманітарних наук, у тому числі й в педагогіці. Воно виникло в процесі вивчення впливу господарської діяльності людини на навколишнє природне середовище. У загальному вигляді моніторинг можна визначити як безперервне спостереження за станом навколишнього середовища, з метою попередження небажаних відхилень у найважливіших параметрах. Іншими словами, моніторинг є одним із методів контролю, але контролю не результату, а процесу діяльності, виявлення тенденцій динаміки її розвитку.